

Soạn bài: Đàn ghi ta của Lor-ca (*Thanh Thảo*)

Hướng dẫn Soạn bài: Đàn ghi ta của Lor-ca (Thanh Thảo)

- Bài thơ *Đàn ghi ta của Lor-ca* chia làm 3 phần:

+ Phần 1: (6 dòng đầu) Lor-ca một nghệ sĩ tự do và cô đơn, một nghệ sĩ cách tân trong khung cảnh chính trị và nghệ thuật TBN.

+ Phần 2 (tiếp đó đến "*không ai chôn cất tiếng đàn*"): Một cái chết oan khuất gây ra bởi thế lực tàn ác.

+ Phần 3 (còn lại): Niềm xót thương Lor-ca những suy tư về cuộc giải thoát và giã từ của Lor-ca.

Câu 1:

Các hình ảnh: *tiếng đàn bọt nước, áo choàng đỏ gắt, vàng trắng chéng choáng, yên ngựa mỗi mòn* đều mang tính biểu tượng. Các dòng thơ không hề có hình ảnh về con người nhưng bóng dáng con người vẫn hiện lên rõ nét qua hình ảnh và âm thanh (*tiếng đàn*) màu sắc (*áo choàng đỏ gắt*), trạng thái (*chéng choáng, mỗi mòn*).

Ngay ở khổ thơ đầu, người đọc đã được bước vào một không gian đậm chất Tây Ban Nha, với tiếng đàn ghi ta- niềm tự hào của người Tây Ban Nha, với hình ảnh áo choàng đỏ gắt – áo choàng khoác trên mình những võ sĩ đấu bò tót – một biểu tượng của Tây Ban Nha.

Các hình ảnh đi lang thang về miền đơn độc với vàng trắng chéng choáng trên yên ngựa mỗi mòn có ý nghĩa chỉ cuộc hành trình của con người: đi lang thang về miền đơn độc với vàng trắng chéng choáng trên yên ngựa mỗi mòn. Đó là cuộc độc hành của con người – cuộc độc hành của Lor-ca (một anh hùng của Tây Ban Nha).

Câu 2: Cảm nhận của anh chị về đoạn thơ:

*Không ai chôn cất tiếng đàn
Tiếng đàn như cỏ mọc hoang
Giọt nước mắt vàng trắng
Lạnh trong đáy giếng*

Khổ thơ đầy ắp những hình ảnh biểu tượng và siêu thực, với hình ảnh hoán dụ "*Không ai chôn cất tiếng đàn*", hình ảnh so sánh "*tiếng đàn như cỏ mọc hoang*" gợi thương cảm về cái chết bi thảm của nhà

thơ. Đặc biệt hình ảnh "*Giọt nước mắt vàng trắng*" là một hình ảnh siêu thực, đa nghĩa, bắt nguồn từ sự việc có thực: kẻ thù bắn nhà thơ và vứt xác ông xuống giếng để phi tang. "*Nước mắt vàng trắng*" còn là tình thương, sự cao khiết, tỏa sáng. Với Thanh Thảo, đó là nước mắt sáng đẹp và vĩnh cửu như vàng trắng, những giọt nước mắt anh hùng. Vàng trắng là sự hóa thân, sự thăng hoa của tâm hồn liệt sĩ.

Tiếng đàn đã trở thành một nhân vật có linh hồn: "*không ai chôn cất tiếng đàn*", "*tiếng đàn như cỏ mọc hoang*".

Ở đây Lor-ca không hiện diện mà chỉ có sự hiện diện của tiếng đàn. Nó đã trở thành biểu tượng của tâm hồn Lor-ca, trái tim Lor-ca. Cuộc đời của ông sống tự do, thanh thản trong suốt như giọt nước mắt vàng trắng long lanh trong đáy giếng. Lor-ca đã chết (về thể xác) nhưng dư âm vang vọng của cuộc đời ông thì còn mãi.

Câu 3: Ý nghĩa ẩn dụ của hình tượng tiếng đàn trong bài thơ?

- Hình tượng tiếng đàn được xuất hiện nhiều lần trong bài thơ: tiếng đàn bọt nước, tiếng ghi ta nâu, tiếng ghi ta lá xanh, tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan, tiếng ghi ta rờn rờn, tiếng đàn như cỏ mọc hoang...

+ Tiếng đàn ghi ta ở đây được thể hiện với vô vàn cung bậc khác nhau: khi là âm thanh vui tươi, khi là âm thanh chia cắt, tan vỡ, khi là âm thanh của cái chết, khi là giai điệu của tình yêu.

+ Tiếng đàn ghi ta là sự hài hòa của rất nhiều trạng thái cảm xúc. Trước hết đó là cảm xúc của Lor-ca. Cuộc đời Lor-ca như tiếng ghi ta, những âm thanh, cung bậc của nó khi réo rắt về niềm yêu đời thiết tha, khi hùng tráng, mạnh mẽ về những ngày tháng chiến đấu sôi nổi, khi trầm lắng, đau buồn về khoảnh khắc phải chia lìa sự sống.

Những âm thanh ấy cũng là âm thanh biểu hiện dòng cảm xúc mãnh liệt của tác giả. Tác giả đã sống cùng với khoảnh khắc cận kề cái chết của Lor-ca, niềm tiếc thương đau đớn, chua xót, sự ngưỡng mộ tôn vinh được cam kết hài hòa vào những cung bậc thanh âm của tiếng ghi ta.

+ Tiếng ghi ta là ẩn dụ hay nói đúng hơn là bài ca về cuộc đời, số phận và cái chết của Lor-ca. Cuộc đời của con người ấy như tiếng đàn ghi ta với thanh âm trong trẻo làm lay động lòng người.